



Vangrøftdalen
og Kjurrudalen



OS KOMMUNE

Tiltaksplan 2021 -2024 for det utvalgte kulturlandskapet Vangrøftdalen og Kjurrudalen

inkludert bygdenære setre, Nørdervollia og Sætersjøen
Os kommune, Innlandet



Foto: Julie K. Hoff.

Vedtatt av Os kommunestyre 22.04.2021



Tiltaksplan Vangrøftdalen og Kjurrudalen UKL- område, 2021 -2024

Områdeplanen, vedtatt av Os kommunestyre 22.04.2021 danner grunnlaget for tiltaksplanen.

Områdeplanen er ment å være et overordnet dokument med et 10-årig perspektiv. Tiltaksplanen vedlegges som et eget dokument og har et 4-årig perspektiv. Tiltaksplanen beskriver konkrete tiltak, kostnader og aktuelle finansieringskilder. Tiltaksplanen skal også vedtas politisk.

I tillegg vil det bli utarbeidet årlige retningslinjer i samarbeid med arbeidsgruppa. Retningslinjene beskriver søknadsfrist, søknadsprosess, tilskuddssatser og eventuelle årlige prioriteringer innenfor de rammene som tiltaksplanen gir.

- Årlig tildelt ramme til Vangrøftdalen og Kjurrudalen UKL forventes å være i overkant av kr 1 000 000,-
- Kostnader som er lagt til grunn for tiltak i planen er i hovedsak basert på erfaringer og tidligere praksis.
- Det settes av kr 500 000,- i tilskudd til strømforskyning i Vangrøftdalen per år fram til strømprosjektet er nedbetalt. Av forventet årlig tildeling utgjør dette 50 %, og vil medføre at andre typer tiltak må nedprioriteres og utsettes i perioden.

Planen er delt inn i ulike tiltaksgrupper:

- 1) Årlige tiltak/tilskudd til drift** er f.eks. tilskudd til drift av setre og skjøtsel av arealer. Dvs. type tiltak der det tidligere har vært inngått avtaler om årlig tilskudd, eller der det har vært innført en praksis om årlig tilskudd. Det bør stimuleres til å opprettholde dagens driftsnivå med skjøtsel og setring. Alle tiltak i denne kategorien er derfor merket grønn, dvs. prioriteres i perioden.
- 2) Engangstiltak** er f.eks. tilskudd til rydding av nye beiteområder, istandsetting av bygninger/kulturminner, investering i driftsbygninger og utstyr til aktiv seterdrift ol. Tiltakene vil bli nedprioritert i denne perioden, pga. behov for midler til strømprosjektet. Kommunen vil søke om økt ramme for SMIL-tilskudd (spesielle miljøtiltak i jordbruket) til engangstiltak, særlig med tanke på tilskudd til istandsetting av bygninger/kulturminner, i de årene strømprosjektet pågår. Om vi vil få økt tilskuddsramme for SMIL vet vi ikke. Når det gjelder enkelte skjøtselstiltak kan det være aktuelt med samfinansiering med nasjonalparkstyrets forvaltningsmidler.
- 3) Felles tiltak/prosjekter** er samarbeidsprosjekter, kartleggingsprosjekter o.l. som involverer flere brukere, eller er et samarbeid mellom forvaltning og brukere. Det kan også være tiltak for tilrettelegging og planlegging. Strømprosjektet er et slikt prosjekt. Prosjektet har prioritet i hele 4 års perioden, og det settes av kr 500 000,- per år. Det settes også av 50 000,- til kjøp av tjenester, til å arrangere fagdager o.l., som forvaltningen (kommunen) har ansvar for å gjennomføre og koordinere. Dette er midler som kommunen søker på til kjøp av tjenester o.l., og det skal ikke dekke kostnader med kommunal administrasjon.

Vedtatt av Os kommunestyre 22.04.2021



Tabellen viser behov for midler og prioritering av tilskudd. Dette er årlige behov, med unntak av enkelte prosjekter som bare søker tilskudd for ett år i perioden. Budsjettet viser et behov som overstiger tilskuddsrammen. Prioriterte tiltak i perioden er merket med grønt og tilsvarer et beløp på totalt kr 905 000,-. Forventet tilskuddsramme minimum 1 MNOK. Det gjenstår da kun kr. 95 000,- til disposisjon til andre tiltak, dvs. ikke prioriterte tiltak, slik som f.eks istandsetting av bygninger, nye skjøtselstiltak og samarbeidsprosjekt for flere dyr på utmarksbeite osv.

Tilskuddsgrupper:	Beregnet behov/budsjett:	Prioriterte tiltak i perioden, merket grønn i planen.
1) Årlige tiltak/tilskudd til drift	355 000,-	355 000,-
2) Engangstiltak	582 500,-	
3) Felles tiltak/prosjekter	810 000,-	550 000,-
Til disposisjon, ikke fordelt til prioriterte tiltak		95 000,-
SUM	1 747 000	1 000 000,-



1) Årlige tiltak/tilskudd til drift:

- Tilskudd til aktiv setring med dyr på utmarksbeite. Tilskuddet videreføres på samme nivå som tidligere år til aktive setre med melkeproduksjon. I tillegg innføres tilskudd til setre som holde ammekubesetningen på setra. Dette forutsetter en driftsform som ivaretar beiting i utmark, på lik linje med setre med melkeproduksjon.
- Vedlikehold utmarksslåtter – beregnet for totalt 15 dekar per år, beregnet ut fra eksisterende avtaler/pågående prosjekter. Alt areal blir ikke slått årlig, men ca. hvert 3. år. Det er derfor satt en gjennomsnittspris på kr 1000 per daa. Det kan søkes inntil kr 3000,- per dekar.
- Vedlikehold av rydda arealer rundt setrene: ca. 20 setre totalt, rydding hvert 5 år, 4 setre per år, 40 dekar kr 1000,- per dekar?
- Utistuvollen seterkafe er et viktig møte- og formidlingspunkt for UKL-området og mottar årlig støtte til drift

Årlige tiltak	Kostnad pr seter/daa	Antall (setre/daa)	Årlig kostnad	Krav om plan	Tilskuddsandel	Mulig medfinansiering
Seterdrift med dyr på utmarksbeite (melk)	10 000,-	26	260 000,-	Nei	Fast tilskudd	
Seterdrift med ammekyr på utmarksbeite (minimum 6 ammekyr)	10 000,-	2	20 000,-	Nei	Fast tilskudd	
Vedlikehold av utmarksslåtter, elvesletter	1000,-	15	15 000,-	Ja, skjøtelsesplan	Sats beregnet i skjøtelsesplan	Nasjonalparkstyrets tiltaksmidler*
Vedlikehold av tidligere rydda arealer rundt setrene	1000,-	40	40 000,-		Sats beregnet i skjøtelsesplan	Nasjonalparkstyrets tiltaksmidler*
Drift av seterkafe	20 000,-		20 000,-		Fast tilskudd	
Sum prioriterte tiltak			355 000,-			

*Samarbeid med Nasjonalparkstyret for Forollhogna (vernemyndighetenes tiltaksmidler). Aktuelle områder må prioriteres og kartfestes. Avtaler inngås med grunneiere/rettighetshavere.



2) Engangstiltak:

- Manuell rydding/restaurering av gamle slåttemarkar i utmark, inkludert elvesletter. Ca. 5 dekar nytt areal per år.
- Manuell og maskinell rydding/restaurering av beiteområder
- Restaurering av bygninger (løer, avkjølinger, staller og gamle fjøs prioriteres).
- Investering i driftsapparat på aktive setre med melkeproduksjon (f.eks. seterfjøs og solcelleanlegg).
- Strømaggregat (til setre som ikke har mulighet til å koble seg til fast strøm)
- Tilskudd til elektronisk overvåkning av seterbuskaper

Engangstiltak	Kostnad per bygning/daa /seter	Antall bygninger/ daa/setre	Total kostnad	Krav om plan	Tilskuddsandel	Mulig medfinansiering
Rydding av gamle slåttemarkar i utmark, inkludert elvesletter	3 500,-	5	17 500,-	Ja, skjøtselsplan	Sats beregnet i skjøtselsplan	Nasjonalparkstyrets tiltaksmidler*
Rydding av utmarksbeite/skog i områdene rundt setre med aktiv drift/åpning av gamle krøtterstier	3 500,-	30	105 000,-	Ja, skjøtselsplan	Sats beregnet i skjøtselsplan	Nasjonalparkstyrets tiltaksmidler*
Maskinell rydding	1 500,-	50	75 000,-	Ja, skjøtselsplan	Sats beregnet i skjøtselsplan	
Restaurering av trua/sjeldne bygningstyper	100 000,-	2	200 000,-	Ja, bygningskyndig	Inntil 60 % av godkjent kostnadsoverslag	SMIL Kulturminnefondet, Ev. Ta et tak (Norsk kulturarv).
Investeringer i driftsbygning (f. eks seterfjøs/ andre faste installasjoner)	100 000,-	1	100 000,-		Inntil 40 % av godkjent kostnadsoverslag	Innovasjon Norge SMIL
Strømaggregat, på setre som ikke har mulighet til å koble seg til fast strøm.	30 000,-	1	30 000,-		Inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag	
Stier, infotiltak o.l.		1	25 000,-			
Tilskudd til elektronisk overvåking av seterbuskaper	10 000,-	3	30 000,-		50 % av godkjent kostnadsoverslag	Tilskudd til tiltak i beiteområder
Ikke prioriterte tiltak			582 500,-			

*Samarbeid med Nasjonalparkstyret for Forollhogna (vernemyndighetenes tiltaksmidler). Aktuelle områder må prioriteres og kartfestes. Avtaler inngås med grunneiere/rettighetshavere.



3) Felles tiltak/prosjekter:

- Beiteprosjekt i Kjurrudalen. Prøveprosjekt med storfe (ungdyr/sinkyr) på utmarksbeite ved bruk av Nofence. Innkjøp av utstyr, drift og organisering. Samarbeid med Nasjonalparkstyret for Forollhogna kan være aktuelt.
- Rekruttering/samarbeid med skolene. Det er viktig at elevene ved skolene i Os blir kjent med det utvalgte kulturlandskapet. Legge til rette for å delta på seterbesøk og andre aktuelle aktiviteter. Midler til transport.
- Lønnsomhetsvurdering setring (2022).
- Foreningen Vangrøftdalen søker tilskudd til framføring av strøm i Vangrøftdalen. Samlet kostnad kr 12,5 MNOK, se finansieringsplanen under.
- Kartfesting av skjøtselstiltak og digitalisering av skjøtelsplaner
- Slutføring av seterkartlegging, inkludert utmarksløer
- Felles tiltak/prosessmidler (kjøp av tjenester til planer, fagdager o.l.) Dette er midler som kommunen disponerer til kjøp av tjenester, herunder utarbeidelse av planer (tilstandsvurderinger, skjøtelsplaner o.l.).

Strømprosjektet:

Vi har følgende opplysninger om kostnader og finansieringsbehov per 12.04.2021. Tildeling av midler til strømprosjektet vil gå over flere år. Det avsettes kr 500 000,- per år til nedbetaling av strømprosjektet. *Rask nedbetaling vil være viktig for å holde finansieringskostnadene nede og for å raskest mulig komme tilbake til en situasjon med «normalfordeling» av midler til tiltak i området*

Finansiering per 01.02.2021	
UKL - midler (2018,2019,2020)	1 195 500
Dalsbygda jaktlag SA	1 800 000
NØK (framtidige påkoblinger)	1 840 000
Anleggsbidrag/påkobling (33 stk)	4 040 000
Miljødepartementet – tiltaksmidler nasjonalparksyret*	1 000 000
Sum finansiering inkl. UKL-midler i 2020	<u>9 875 500</u>
Kostnader	12 500 000
Manglende finansiering per 01.02.2021:	2 624 500
Finansieringskostnader kommer i tillegg.	

*Nasjonalparksstyret for Forollhogna har søkt om 1,5 MNOK i tiltaksmidler fra Miljødepartementet. Foreløpig (desember 2020) er det gitt lovnad om 1 MNOK til strømprosjektet, midler som må benyttes i 2021.

Vedtatt av Os kommunestyre 22.04.2021



Felles tiltak/prosjekter:			Total kostnad		Mulig medfinansiering
Investering strøm Vangrøftdalen (2021 -2024)			500 000,-		Innovasjon Norge, Miljødirektoratet m.fl.
Felles tiltak/prosessmidler (kjøp av tjenester til planer, fagdager o.l.)			50 000,-		
	Sum prioriterte Tiltak/behov		550 000,-		
Beiteprosjekt flere storfe på utmarksbeite, samarbeidsprosjekt (2021-2023)			100 000,-		Nasjonalparkstyrets tiltaksmidler Tiltak i beiteområder
Synliggjøring/ informasjon/ rekruttering i samarbeid med skolene og faglagene			10 000,-		
Lønnsomhetsvurdering setring (2021 - 2022)			50 000,-		
Kartfesting av skjøtselstiltak og digitalisering av skjøtelsesplaner			50 000,-		
Slutføring av seterkartlegging, inkludert utmarksløer			50 000,-		
Totalt behov			810 000,-		

Vedtatt av Os kommunestyre 22.04.2021